

Time: 2½ Hours

Marks: 75

Instructions: (1) All questions are compulsory.

(2) Figures to the right indicate marks.

Q.1 (A) I. Fill in the blanks.

4

- Communication through gestures and symbols is ----- communication.
- is the last and important stage of communication cycle.
- Electronic media transmit audio and -----.
- Language is ----- of communication.

II. State whether true or false.

3

- Mass communication involves a small number of participants.
- Communication is a two way process.
- Cinema is always used for entertainment.

III. Write short notes on any TWO.

8

- Crowd and group
- Opinion leaders
- Educational functions of mass media
- Persuasion in mass media

OR

(B) Discuss important psychological and sociological factors related to the Indian audience.

15

OR

(C) Explain how mass media play a key role in cultural interaction today.

15

PQ10AAG

Q.2 (A) Discuss key trends in Indian cinema of the last hundred years. 15

OR

(B) Explain how television caters to different sections of the audience. 15

OR

(C) Has radio been successful in adapting to the new media situation? 15

Q.3 (A) Review the journey of Indian press from social reform to business ventures. 15

OR

(B) Discuss how distribution is related to the collection and presentation of news. 15

OR

(C) Write short notes on any TWO. 15

(a) Sub-editor's functions

(b) Freedom of the press

(c) New technology and the press

(d) News reporting

Q.4 (A) In what ways has radio contributed to the development of public awareness? 15

OR

(B) What are the different kinds of specialized personnel involved in broadcasting? 15

Q.5 Write short notes on any TWO. 15

(a) A radio interview

(b) Mass media and propaganda

(c) Radio commercials

(d) Music programmes on radio

वेळ : २½ तास

गुण : ७५

सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.१ (अ) I. गाळलेल्या जागा भरा.

४

1. हावभाव आणि चिन्हे यांच्याद्वारे केलेल्या संज्ञापनास ..... संज्ञापन म्हणतात.
2. ----- ही संज्ञापन चक्रातील शेवटची पायरी होय.
3. इलेक्ट्रॉनिक प्रसारमाध्यमे ध्वनी आणि ..... यांचे प्रसारण करतात.
4. भाषा हे संज्ञापनाचे ..... आहे.

II. चूक की बरोबर ते लिहा.

३

1. बहुजन संज्ञापनात संख्येने कमी लोकांचा सहभाग असतो.
2. संज्ञापन ही द्विमागी प्रक्रिया असते.
3. चित्रपट हे नेहमीच मनोरंजनाचे साधन असते.

III. टीपा लिहा (कोणत्याही दोन)

८

1. गर्दी आणि समूह
2. जनमताचे नेते
3. प्रसारमाध्यमांची शैक्षणिक कार्ये
4. माध्यमांतील मत पटवून देण्याची प्रक्रिया

किंवा

(ब) भारतीय प्रेक्षकांशी संबंधित मानसिक व सामाजिक घटकांची चर्चा करा.

१५

किंवा

(क) आजच्या सांस्कृतिक देवाणघेवाणीत प्रसारमाध्यमे कशा प्रकारे महत्त्वाची भूमिका पार पाडतात ते स्पष्ट करा.

१५

- प्र.२ (अ) गेल्या शंभर वर्षातील भारतीय चित्रपटातील महत्वाच्या प्रवाहांची चर्चा करा. १५
किंवा
- (ब) प्रेक्षकांच्या वेगवेगळ्या गटांना दूरचित्रवाणी कशा प्रकारे सेवा पुरविते ते स्पष्ट करा. १५
किंवा
- (क) माध्यमांच्या बदलत्या परिस्थितीशी जुळवून घेण्यात रेडिओ यशस्वी झाला आहे का? १५
- प्र.३ (अ) समाजसुधारणा ते व्यवसाय या भारतीय वृत्तपत्रसृष्टीच्या प्रवासाचा आढावा घ्या. १५
किंवा
- (ब) वृत्तपत्रांच्या वितरणाचा वृत्तसंकलन व वृत्तसादरीकरण यांच्याशी असलेल्या संबंध स्पष्ट करा. १५
किंवा
- (क) टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) १५
- (१) उपसंपादका(सबएडिटर)ची कार्ये
- (२) वृत्तपत्रस्वातंत्र्य
- (३) वृत्तपत्रे आणि नवे तंत्रज्ञान
- (४) वार्ताकन
- प्र.४ (अ) रेडिओ जनजागृती करण्यात कशा प्रकारे सहाय्यभूत ठरलेला आहे? १५
किंवा
- (ब) रेडिओप्रसारणासाठी कोणकोणत्या तज्ज्ञांची आवश्यकता असते? १५
- प्र.५ टीपा लिहा (कोणत्याही दोन) १५
- (अ) रेडिओवरील मुलाखत
- (ब) प्रसारमाध्यमे आणि लोकप्रचार
- (क) रेडिओवरील जाहिराती
- (ड) रेडिओवरील संगीताचे कार्यक्रम